Nýggjársrøða løgmans 2003

Kæru landsmenn burturi og heima!

Gamlaárskvøld steðga vit á og líta aftur á farna árið, eins og vit gera okkum tankar um nýggja árið við ókendum møguleikum, ábyrgd og avbjóðingum.

Vit hava seinastu árini verið vælsignaði við stórum vøkstri og framburði í landi okkara. Alt hevur gingið við, góður fiskiskapur, høgir prísir, vøkstur og framburður á øllum økjum. Seinasta árið hevur ikki hilnast eins væl.

Vánaligur prísur á rækjum, laksi, hýsu og upsa eins og trupulleikar í alivinnuni. Hetta hevur gjørt, at vit fyri fyrstu ferð seinastu sjey árini hava eina niðurgongd í okkara búskapi.

Vit hava ein væl útbygdan fiskiflota og góð virkir á landi, og vit kunnu frøðast um, at væl hevur gingist hjá parti av fiskiflotanum í ár. Tó hava rækjuskipini havt tað sera tungt. Vónandi fara prísirnir á rækjum, hýsu og upsa at hækka aftur, soleiðis at hesin parturin av flotanum fer at koma fyri seg í nýggja árinum.

Orsakað av versnandi kappingarføri og lágum fiskaprísum hevur úrslitið hjá fiskavirkjunum á landi verið í lakara lagi í ár. Vónandi kemur vend í, soleiðis at tað fer at vignast betri í nýggja árinum.

Tað er at harmast um, at alivinnan í løtuni er í djúpari kreppu orsaka av sjúku og lágum prísum. Vit høvdu sett stórar vónir til hesa vinnu, men mugu ásanna, at tað kann ganga skjótt hvønn vegin. Men ikki er at falla í fátt. Eg havi tað álit á okkara vinnulívsfólki, at tey fara at herja á aftur, og at alivinnan aftur fer at gerast ein munadygg vinna.

Stóri vøksturin í búskapinum seinastu árini hevur givið okkum møguleika at betra munandi um umstøðurnar á øllum økjum.

Vit hava eitt vælvirkandi heilsuverk og síggja fram til, at útbyggingin av Landssjúkrahúsinum verður liðug. Hetta fer millum annað at gera viðgerðarmøguleikarnar munandi betur.

Barnaansingin er løgd út til kommunurnar, og er ansingartørvurin nøktaður í fleiri kommunum. Kommunurnar hava veruliga gjørt eitt stórt arbeiði á hesum øki, og eiga rós uppiborið fyri tað.

Vit eiga ein fagran og virknan ungdóm, sum sanniliga hevur gjørt vart við seg innan ítrótt, tónleik og á øðrum økjum, bæði her heima eins og uttanlands. Vit kunnu fegnast um avrik hjá okkara sangfuglum bæði í Danmark, í Íslandi og longri úti í heimi, og vit kunnu fegnast um ítróttarlig avrik í heimsklassa, eitt nú landsliðsavrikið í fótbólti móti Týsklandi í summar.

Ungdómurin er framtíðin og eigur at fáa bestu umstøður til útbúgving, frítíðarítriv og til at menna síni evnir á annan hátt.

Útbyggingar á eldraøkinum eru nú settar í verk, soleiðis at tey, ið undan gingu bæði á sjógvi og landi, fáa eitt virðiligt lív og góðar umstøður á ellisárum. Tað skylda vit teimum.

Fyri einum ári síðan fingu vit fyrstu sambinding av oyggjum við bergholið undir sjónum. Hetta var eitt stórt tak, sum eydnaðist so mikið væl, at vit nú hava sett á at fremja næstu sambindingina av hesum slag, nevniliga Norðoyatunnilin. At binda Norðoyggjar saman við meginlandið verður stórt framstig og fer at gagna okkum øllum. Eg vóni, at hetta arbeiðið eisini fer at eydnast væl, soleiðis at Sandoy kann bindast í meginøkið um ikki so nógv ár.

Eitt annað stórt stig á samferðsluøkinum er nýggja Suðuroyarskipið og samferðsluhavnin á Tvøroyri, sum verða veruleiki í komandi ári. Eisini aðrar stórar samferðsluútbyggingar verða framdar í Suðuroy í allar nærmastu framtíð.

Vit liva í einum vælferðarsamfelagi, sum verður úbygt og endurnýggjað. Vit taka alt sum eina sjálvfylgju. Men vit mugu ikki gloyma virðisgrundarlagið, frælsi at trúgva, virka og at hava ábyrgd og tolsemi móti næsta okkara. Vit eiga heldur at rætta øðrum eina hjálpandi hond, enn at koma við okkara spillandi tungu. Vit skulu leggja okkum sannleiksorðini hjá Mikkjali á Ryggi í geyma, har hann yrkir:

Eydnan er at finna
har grannar semjast væl
har kærleikin man ráða
har blídni er við borð
har mildar tungur sáða
tey mjúku troystar orð

Árið 2003 var kosið: "Ár teirra brekaðu". Tiltøk hava verið kring landið, og vit eru mint á tey í okkara samfelag, ið bera brek.

Tað eru ikki so nógv ár síðan, at fólk, ið bóru brek, vóru send av landinum. Umstøðurnar vóru vánaligar her á landi og eingi tilboð vóru.

Síðan seinast í sekstiárunum er hugburðurin millum fólk og politiski viljin broyttur. Nógv er broytt til tað betra.

Yrkingin um plantuna dáan verður ofta tikin fram, tá ið tosað verður um tey, ið bera brek. Øksini deila og hótta hin bjartoygda dáan, sum veksur upp millum teirra og stendur á teirra jørð:

"Men dáin stendur í iva,
og hann hevur ymsan lit:
- Eg havi væl loyvi at liva
her líka so væl, sum tit -."

Hesi orð eru verd at hugsa um og taka við okkum, nú "Ár teirra brekaðu" er farið. Sanniliga eigur pláss at vera fyri okkum øllum. Tað eigur at verða hildið fram við at betra um umstøðurnar – bæði hjá rørslu- og menningartarnaðum í Føroyum.

Uttan úr heimi var tað kríggið í Irak, sum setti dagsskránna í nógvum viðurskiftum. Uttan mun til, hvat vit halda um Irak-kríggið, so eru vit øll vónandi samd um, at neyðugt er at forða yvirgangi.

Mong vóru skelkað, tá ið boðini komu um, at svenski uttanríkisráðharrin, Anna Lindh, miskunnarleyst varð tikin av døgum. Slík hending í einum av okkara grannalondum ávirkar eisini okkum føroyingar. Vit seta spurningar uttan at fáa nakað skilagott svar. Sum løgmaður sendi eg, vegna Landsstýrið og Føroya fólk, samkenslufjarrit.

Eisini okkara viðurskifti við onnur lond verða alsamt broytt. Vit fingu avtalu við ES um at gerast partur av Al-Evropeisku skipanini um uppruna, sum inniber, at vit til dømis kunnu innflyta rávørur til Føroyar, eitt nú úr Íslandi og Noregi, og viðgera hana í Føroyum og síðan at útflyta hana tollfría til ES marknaðin. Føroyska vinnan fær við hesum eitt nýtt bein at standa á.

Í løtuni liggur ein nýggjur sáttmáli millum Føroyar og Ísland klárur at taka støðu til. Hesin sáttmálin fevnir um frælsi fyri allar vørur umframt frælsi fyri tænastur, kapital og persónar, tó við nøkrum undantøkum. Hetta merkir, at heimamarknaður okkara verður víðkaður munandi.

Tað var ein stór løta, tá ið Norðurbryggjan lat upp í Keypmannahavn. Eitt slíkt Norðurlandasamstarv hevur alstóran týdning – eisini fyri Føroyar. Tað eru Útnorðurlondini, ið saman við Danmark hava stovnsett ein útnorðurmiðdepil.

Norðurbryggjan er eitt amboð við nógvum møguleikum bæði fyri mentan og vinnu, og fáa føroyingar høvi til at gera seg galdandi her á mongum økjum.

Hyggja vit afturum, so hava vit nógv at takka fyri. Vit fingu loyvi til at liva eitt ár afturat í friði og náðum í Føroyum. Ríkiliga vóru vit vælsignað við fongi úr havi, bø og haga.

Kortini eru tað fólk í landi okkara, ið eru stúrin, einsamøll og sjúk. Tað eru eisini tey, ið syrgja, tí tey mistu onkran, ið tey vóru góð við. Tankarnir leita til tykkum øll, ið hava tað svárt og trupult. Tit fáa bestu nýggjársynski við vónini um, at ”eftir vetur kemur vár við sól og fjallaroða”, sum Robert Joensen tekur til í vakra sálmi sínum.

Vegna Føroya landsstýri takki eg fyri árið, ið fór. Eg ynski sjófólki, landsmonnum okkara í fremmandum londum og øllum Føroya fólki eitt av Harranum signað nýggjár.

Gud signi mítt føðiland Føroyar.